

УДК 631.56:633.11»324»:006.015.5

Гулько С. М., кандидат техн. наук, доцент

Стеценко І. І., магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: cgunko@gmail.com

ПОСІВНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ТА ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ

Сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур базуються на використанні високоякісного насіння. Це головний фактор, який впливає на подальший ріст рослин, їх репродукційний процес, а відповідно, й на врожай.

Метою досліджень було визначення впливу сортових особливостей, умов та тривалості зберігання на посівні властивості зерна пшениці озимої. Об'єкт досліджень: процес формування якості насіння пшениці озимої сортів 'Зиск', 'Мудрість' та 'Наснага' за різних режимів зберігання. Предмет досліджень: динаміка показників якості насіння пшениці озимої цих сортів при зберіганні. Контроль: якість насіння пшениці озимої цих сортів перед зберіганням. Зерно зберігалось в сухому та охолодженому стані протягом 12 міс.

Після місяця зберігання зерна пшениці усіх сортів у сухому стані відбулося покращення схожості та енергії проростання, а в охолодженому

стані – лише після 3-х, що пояснюється уповільненням процесів післязбирального дозрівання за цих умов. Однак, це також сприяло їх кращій збереженості. Схожість зерна пшениці сорту 'Зиск' при зберіганні збільшувалася з 94 до 98 %, в 'Мудрості' з 92 до 95 %, а в 'Наснага' з 94 до 97 %. Найвищою енергією проростання характеризувався сорт 'Зиск' з показником 90% ('Наснага' – 87 %, 'Мудрість' – 82 %). Деяко нижчі значення схожості та енергії проростання у сорту 'Мудрість' можна пояснити пошкодженням насіння мікроорганізмами (25 % насіння було вражено альтернаріозом, а 7 % – фузаріозом).

Таким чином, можна зробити висновок, що зберігання в охолодженому стані уповільнює післязбиральне дозрівання і це сприяє кращій збереженості їх посівних якостей. Враження мікроорганізмами насіння пшениці негативно впливає на її посівні якості та знижує показники схожості та енергії проростання.

УДК: 633.11:631.547.6

Демидов О. А., доктор с.-г. наук, член-кореспондент НААН

Лісковський С. Ф., аспірант

Сіроштан А. А., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу насінництва

Судденко В. Ю., кандидат с.-г. наук

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

E-mail: suddenkovlad@gmail.com

ПЕРІОД ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОГО ДОЗРІВАННЯ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ

У сільськогосподарському виробництві зернових культур потрібно враховувати не лише позитивні, а й негативні моменти періоду післязбирального дозрівання насіння. З одного боку, це явище сприяє одержанню доброякісного насіння, з іншого, – ускладнює сівбу свіжозібраного насіння пшениці озимої і визначення його схожості. Тому при характеристиці сортів виникає нагальна необхідність у визначенні періоду післязбирального дозрівання та залежності його від сортових особливостей та впливу абіотичних і антропогенних чинників.

Суперечливість літературних даних стосовно залежності періоду післязбирального дозрівання від різних факторів та велике практичне значення оцінки генетичної детермінованості й екологічної пластичності темпів післязбирального дозрівання насіння різних нових сортів пшениці ярої спонукало нас до проведення відповідних досліджень.

У фазі повної стиглості насіння на ділянках відбирали по 50 колосів кожного сорту й обмолоту

чували їх у ручну, після чого насіння розкладали в ростильнях на зволене ложе фільтрувально-го паперу по 100 шт. у чотириразовому повторенні і ставили у термостат для пророщування при постійній температурі 20 °С (ГОСТ 12038-84 і ДСТУ 4138-2002). Підрахунок пророслого насіння проводили на 3-, 5-, 7-, 10-й дні, а потім – кожні п'ять днів до повного його проростання.

Результати проведених досліджень за 2016-2017 роки по вивченню періоду післязбирального дозрівання насіння пшениці ярої свідчать, що він значно коротший у пшениці твердої ярої (таблиця).

Найкоротший період післязбирального дозрівання насіння відмічено в сорту пшениці твердої ярої Жізель (10-15 діб). У сортів Ізольда, Діана він більш триваліший, а в сорту МІП Райдужна він становить понад 30-35 діб.

У сортів пшениці м'якої ярої виявлені також сортові відміни за періодом післязбирального дозрівання. Так, найбільш триваліший